

Dr. Babasaheb Ambedkar Open University
Term End Examination July – 2018

Course	: FYBA	Date	: 14/07/2018
Subject Code	: SOCM-02	Time	: 11:00am to 02:00pm
Subject Name	: Main Paper - 02 (Sociology - ભારતમાં સમાજ ભાગ-૧)	Duration	: 3 Hours
		Max. Marks	: 70

પ્રશ્ન-1 વિવિધતાનો અર્થ આપી ભારતમાં વિવિધતાનાં સ્વરૂપો વિશે સવિસ્તાર નોંધ લખો. (12)

અથવા

ભારતીય ગામડામાં જ્ઞાતિ અને સગપણ સંબંધીઓની વ્યવસ્થા અંગે સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-2 'સ્વતંત્રતા પછીનું ગ્રામીણ અર્થતંત્ર' – સવિસ્તાર ચર્ચા કરો. (12)

અથવા

વર્તમાન સમયમાં ભારતમાં ગ્રામીણ અને શહેરી ગરીબીનું પ્રમાણ દર્શાવી તેનું સ્વરૂપ તથા વ્યાપને સમજાવતા પરિબલો અંગે ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-3 ભારતમાં હિન્દુ કુટુંબ સંસ્થા અને લગ્ન સંસ્થા અંગે ખ્યાલાત્મક સ્પષ્ટતા કરી લગ્ન અને કુટુંબના સ્વરૂપ અંગે વિગતે ચર્ચા કરો. (12)

અથવા

ભારતમાં પ્રાદેશિક રાજકારણના વિકાસના મુખ્ય આધાર સ્તંભો વિશે ચર્ચા કરો તેમજ પ્રાદેશિક રાજકારણના મુખ્ય ચાર સ્વરૂપો વિશે સવિસ્તાર લખો.

પ્રશ્ન-4 સગપણ વ્યવસ્થાની વ્યાખ્યા આપી, સગપણ વ્યવસ્થાની વિભિન્ન પાસાઓ અંગે વિસ્તૃત નોંધ લખો. (12)

અથવા

પારસી ધર્મના સિદ્ધાંતોની ટૂંકમાં સમજૂતી આપી, સામાજિક વ્યવસ્થાના પાસાં તરીકે તેમાં લગ્ન અને કુટુંબની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-5 (A) ટૂંકનોંધ લખો (ગમતે બે) (12)

1. ભારતમાં ગ્રામીણ સામાજિક વ્યવસ્થા
2. ભારતનાં દક્ષિણ-પશ્ચિમ વિસ્તારનાં માતૃવંશી સમૂહો
3. સત્તાના ખ્યાલો
4. ખ્રિસ્તી ધર્મના સિદ્ધાંત

(B) ખાલી જગ્યા પૂરો. (10)

1. ભારતમાં મધ્યયુગીન સમયમાં દક્ષિણ ભારતની વ્યાપાર કરનાર જ્ઞાતિ કે કોમ _____ હતી. (ચેટ્ટી, બોહરા, શરાફ)
2. હિન્દુ વારસાહકનો કાયદો _____ માં પસાર થયો. (1956, 1958, 1960)

3. 'એક રસોડે ભોજન' અને 'સહનિવાસ' ને _____ કુટુંબના લક્ષણ તરીકે જોઈ શકાય.(સંયુક્ત, વિભક્ત, લીવ ઇન રીલેશન)
4. પ્રાચીન શાસ્ત્રોમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે _____ લગ્નો એ કુલીનશાહી લગ્નનાં નિયમ પર આધારિત છે. (અનુલોમ, પ્રતિલોમ, બહિર્લગ્ન)
5. ઉત્તર ભારતની હિંદુ જ્ઞાતિઓમાં _____ ગોત્ર બહિર્લગ્નનો નિયમ પ્રવર્તે છે.(બે, ચાર, છ)
6. હિન્દુ વિધવા પુનર્લગ્નનો કાયદો વર્ષ _____ માં અમલમાં આવ્યો. (1856, 1956, 1860)
7. પોતાનાં સામાજિક સ્થાન કરતાં નીચા સામાજિક સ્થાનમાં થતા સ્ત્રીનાં લગ્નને _____ લગ્ન કહેવામાં આવે છે.(અનુલોમ, પ્રતિલોમ, સગાંત્ર)
8. સંસ્કૃતિકરણની વિભાવનાનો સર્વપ્રથમ ઉપયોગ કરનાર સમાજશાસ્ત્રી _____ હતા.(એમ.એન. શ્રી નિવાસ, એમ.એસ. ગોરે, એસ. રન. દુબે)
9. જ્ઞાતિ પ્રમાણેનાં કાર્યવિભાજન પર આધારિત માલ-સમાન અને સેવાઓનાં વિનિમયની પરંપરાગત વ્યવસ્થા એટલે _____ વ્યવસ્થા.(જનમાની, રૈયતવારી, સામંતી)
10. ભારતમાં _____ અભિગમથી ગરીબી રેખાની વ્યાખ્યાને અપનાવવામાં આવી છે.(પોષણાત્મક, સાપેક્ષ વંચિતતા, વૃદ્ધિ)

--***-***-***-***-***-***-***

Dr. Babasaheb Ambedkar Open University
Term End Examination July – 2018

Course	: FYBA	Date	: 15/07/2018
Subject Code	: SOCS-01	Time	: 11:00am to 02:00pm
Subject Name	: Subsidiary Paper - 01 (Sociology - સમાજની અભ્યાસ ભાગ-૧)	Duration	: 3 Hours
		Max. Marks	: 70

- પ્રશ્ન-1 સમાજશાસ્ત્રના મુખ્ય સ્થાપકો પૈકીના ઓગષ્ટ કોમ્પ્ટ અને કાર્લમાર્ક્સ વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. (12)
અથવા
સાદા સમાજો પર સંસ્થાનવાદની અસરો વર્ણવો.
- પ્રશ્ન-2 કુટુંબની સમજ આપી તેના સમાજશાસ્ત્રીય કાર્યો ચર્ચો. (12)
અથવા
વર્તમાન સમયમાં લગ્નના સ્વરૂપોમાં આવેલા પરિવર્તનો પર નોંધ લખો.
- પ્રશ્ન-3 'ટેકનોલોજી અને શ્રમ સંબંધો' અંગે વર્તમાન સંદર્ભે ચર્ચા કરો. (12)
અથવા
ટેકનોલોજી અને ઉત્પાદન સંબંધે કાર્લ માર્ક્સના વિચારો દર્શાવો.
- પ્રશ્ન-4 અર્થકારણની વ્યાખ્યા આપી અર્થ કારણ અને ટેકનોલોજીનો સંબંધ સ્પષ્ટ કરો. (12)
અથવા
વિનિમય પ્રથાના પ્રકારો વિગતવાર સમજાવો.
- પ્રશ્ન-5 ટૂંકનોંધ લખો(કોઈપણ બે) (12)
1. ઔદ્યોગિક સમાજમાં કુટુંબની ભૂમિકા
 2. દૂર સંચાર માધ્યમો અને સમાજકરણ
 3. સમાજશાસ્ત્રના વિભિન્ન પાસાં
 4. વિનિમયની 'પોટલેય' વિધિ
 5. વપરાશ અને ઉત્પાદન સંબંધો.
- પ્રશ્ન-6 ખાલી જગ્યા પૂરો. (10)
1. સમાજશાસ્ત્ર વિષય લગભગ _____ વર્ષ જુનો છે.(દોઢસો, બસો, અઠીસો)
 2. 'સમાજશાસ્ત્ર' શબ્દ પ્રયોજનાર સમાજશાસ્ત્રી _____. (કોમ્પ્ટ, વેબર, દુર્ખાઈમ)
 3. ભારતની કેટલીક જનજાતિઓ અલૌકિક શક્તિને _____ કહે છે.(બોંગા, કોટા, ટોડા)
 4. ભારતમાં લગ્ન પછી નિવાસ પસંદગીનો અધિકાર મોટાભાગે _____ ને હોય છે. (પત્ની, પતિ, પંચાયત)
 5. _____ લગ્ન નિમ્ન વર્ગની સ્ત્રી અને ઉચ્ચ વર્ગના પુરુષના લગ્નને માન્યતા આપે છે.(અનુલોમ, સમલોમ, પ્રતિલોમ)
 6. _____ આદિવાસીઓમાં 'ગોટલ' એ સામાજિક-ધાર્મિક જીવનનું કેન્દ્ર છે.(ખરીયા, હો, મુરીયા)

7. ટેલિવિઝન સંપર્ક _____ તરફ હોય છે.(એક, બે, ત્રણ)
8. ખેતીના સ્થિર થવા સાથે પશુપાલન અને _____ નો સૌ પ્રથમ ઉમેરો થયો.(ટ્રેક્ટર, હળ, કેમિકલ્સ)
9. પૂર્નવિતરણ પ્રયાનું દેખીતું ઉદાહરણ _____ છે. (સરકારી કરવેરા, માર્ગ વિકાસ, સામાજિક વિકાસ)
10. આધુનિક અર્થકારણમાં નાણાકીય સેવા એટલે _____. (બેંક, સરકાર, કુટુંબ)

--*-*-*-*-*-*-*-*-*-*

